

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Beslutningsforslagets formål

Princippet om, at forureneren betaler, er trods betydelige modifikationer i praksis stadig et grundlæggende element i dansk miljøret. Dette princip kan være vanskeligt at håndhæve over for generelle miljøindsatser, jf. således kompensationsordningerne i forbindelse med vandmiljøplanen og den nu bortfaldne miljøstøttelov, men ved konkrete sager om miljøskade synes der ikke at være nogen baggrund for en fravigelse af princippet. Snarere kan det være påkrævet at sikre en forebyggelse af konkrete overtrædelser af miljølovgivningen dels gennem præcise og hurtigt virkende straffeforanstaltninger og dels gennem et klart gennemskueligt erstatningsansvar.

Folketinget har for så vidt angår strafansvaret senest den 27. maj 1986 ved afgivelsen af tillægsbetænkning over L 176, forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, understreget sit ønske om mere følelige bødestørrelser i forbindelse med den strafferetlige forfølgelse af miljølovsovertrædelser. Se Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne sp. 6807, 8011, 11593 og 12246 samt tillæg A sp. 4413, tillæg B sp. 1775 og 2237 samt tillæg C sp. 965. Miljøstyrelsens redegørelse 11 om miljøstraffesager rejser spørgsmålet om indførelse af et strafansvar i lighed med det, der er gældende i henhold til lov om arbejds miljø.

For så vidt angår erstatningsretlige forhold er bl.a. miljøbeskyttelsesloven tavs, og dermed er erstatningsansvaret henvist til behandling i henhold til dansk rets almindelige erstatningsregler. Det vil som udgangspunkt sige, at ansvarsgrundlaget er det såkaldte culpa (skyld-)ansvar, der indebærer at skadevolder (bevisligt) skal have optrådt dadelværdigt. Hændelige skader falder altså udenfor. Et sådant ansvarsgrundlag kan i almindelige mellemenneskelige forhold være rimeligt, men lovgivningen har i en lang række forhold fraveget culpa-ansvaret i skærpente retning, bl.a. under hensyntagen til beskyttelsesinteressen sammenholdt med det forhold, at ud-

øveren af en farlig virksomhed på forhånd må kalkulere med visse skaderisici. Princippet har været, at jo større beskyttelsesinteressen og virksomhedens farlighed har været, jo større har tendensen været til skærpelse af ansvarsgrundlaget over culpa-ansvar med omvendt bevisbyrde til et egentligt objektivi ansvar. Dette sidste er tilfældet for så vidt angår vandforsyningslovens § 23, atomskadeloven og havmiljølovens § 46.

De beskyttelsesinteresser, der er knyttet til de nævnte love, ses ikke at være af så speciel en karakter, at de afgørende adskiller sig fra de værdier, der tilsigtes værnnet ved miljøbeskyttelsesloven.

Indførelse af et objektivi ansvar i erstatningssager vedrørende miljøbeskyttelsesloven og anden miljøbeskyttelseslovgivning skal således ses som led i en effektivisering af retshåndhævelsen inden for lovenes område i og med, at et objektivi ansvar klart gør det nemmere at opnå pålæg af erstatningsansvar, forudsat at de øvrige betingelser herfor er opfyldt. Dermed vil den ønskede ændring af ansvarsgrundlaget også efter forslagsstillernes opfattelse virke forebyggende for miljøskader.

Et andet hovedelement i forslaget er, at kravet til bevis til sammenhæng mellem skadeårsag og skadevirkning lempes, således at skadelidte eller den, der i øvrigt har søgsmålskompetencen, blot skal godtgøre en overvejende sandsynlighed for sammenhængen. Netop i sager vedrørende miljøbeskyttelse kan spørgsmålet om almindelig bevisstyrke på dette felt volde vanskeligheder, især hvis myndighedernes sikring af beviserne hæmmes af sen opdagelse af skaden, muligheden for flere skadevoldere m.m. Dertil lægges, at noget endegyldigt bevis i traditionel juridisk betydning er vanskeligt at producere, når der er tale om skader på naturen, der løbende er under forandring og under påvirkning fra mere diffuse skadegilder som udefra kommende luftforurening, nedsvivning af næringssalte fra marker og udsivning af næringsholdigt overfladevand til vandløb, søer og havet. I forslaget, jf. nedenfor under bemærkningerne til forslagets enkelte punkter, åbnes op for en